

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIČARJEV.

Izhaja vsakega 5. in 20. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo
in
Upravništvo
se nahaja v Ljubljani,
Selenburgova ulica 6 I.

Naročnina:
za celo leto . . . K 7.20
za pol leta . . . „ 3.60
za četrt leta . . . „ 1.80
Posamezna številka 30 v.

Štev. 1.

V Ljubljani, 5. januarja 1919.

Leto XII.

Nove razmere — Stari cilji.

(Predavanje sodr. dr. Koruna na ustanovnem občnem zboru Spl. žel. org. za Jugoslavijo, dne 16. decembra 1918.)

Če hočemo govoriti o razmerju proletarcev, se moramo ozreti na to, kaj je bilo, ter se baviti s tem kaj je, in kaj bo v bodočnosti.

Kaj je bilo, smo le predobro občutili na lastni koži. Videli smo, kako je socialni pokret, ki ga je zasejal Marks in z njim Engels, naraščal vspretno z naraščanjem kapitalizma, tu ostrije, tam mileje. Videli smo, kako se je socialistično gibanje mogočno širilo v Nemčiji, Franciji, Rusiji, Avstro-Ogrski in drugod.

Ni pa tako močno naraščalo socialistično gibanje na Angleškem. To pa ima svoj vzrok v tamšnjih posebnih razmerah. Boj delavskih strank pa je tam ravno tako močan kot pri nas, ali pa še bolj, dasi ni izrazito socialističen.

Podobno je z razvojem delavskega gibanja v Ameriki.

V Italiji je socialna demokracija zlasti pred vojno močno narasla.

Toda povsod je bil kapitalizem močnejši kot socialistično gibanje. Vse to socialistične stranke so tvorile več ali manj trdno medsebojno zvezo — internacionalo. To je razumeti tako, da je boj delavstva vsega sveta skupen in enak. Izkoriščevalec kapitalizem ne pozna razlike pri izkoriščanju delavstva.

Take so bile razmere pred vojno.

V narodno enotnih državah socializem med vojno ni prišel v posebno krizo. To se je zgodilo edino le v Nemčiji. Tam se je en del socialističnega delavstva dal zapeljati ter vpreči v voz imperializma. Usodepolni korak 4. avgusta 1914. je socialno demokratično stranko v Nemčiji privedel do razkola. Kar pa so večinski socialni demokrati takrat zakrivali, so sedaj popravili s tem, da so pognali doslej gospodujoče kroge ter ustanovili socialistično ljudovlado.

Tudi v avstrijski socialno demokratični stranki se je pojavilo nasprotstvo mnenj. Velik kamen napotja za nadaljni razvoj socialno demokratične stranke je bilo narodnostno vprašanje. Avstrija je že od leta 1848. sem bolehal na narodnostnem vprašanju. Meščanske stranke so to okolnost izkoristile, da se obdržijo pri moči. In to je bil vzrok, da smo leta 1914. bili v kulturi še daleč za Kitajsko.

Svetovna vojna pa je na mah zrevolucionirala ves svet. Začele so se ljudem odpirati oči. Preko narodnostnega vprašanja se ni moglo preiti na dnevni red, moralo se ga je rešiti. Tudi pri nas so se socialisti morali pečati s tem vprašanjem. Socialna demokracija v Avstriji je popolnoma umela to vprašanje. Nastopila je za to, da vsak narod dobi svojo politično avtonomijo. Rešitev narodnega vprašanja je bila neobhodno potrebna, da more potem preiti k rešitvi gospodarskega vprašanja. Naše stališče je izražala tivolska resolucija, ki je zahtevala rešitev problema malih narodov.

Za rešitev gospodarskega vprašanja je treba večjega skupnega gospodarskega ozemlja. Že pred več kot 100 leti so bile slovenske dežele združene s hrvatskimi. Pa tudi drugod je to bil slučaj, da se ustvari boljše gnotno podlago. Stremljenje po združitvi Slovencev, Hrvatov in Srbov je torej že staro. Za socialiste pa z združitvijo ni dosežen kdove kak uspeh. Kajti tudi Jugoslavija nam ne bo rezala boljšega kruha za proletarijat, kot nam ga je rezala stara Avstrija. Pač pa je s tem rešen narodni problem, ki nas ne bo več oviral na naši poti. Četudi je sedaj morda naša stranka manjša, nam vsaj ta kamen ne bo več na poti. In tako bo naš boj toliko jačji, kot je bil poprej.

Akoravno sede naši sodrugji v narodnih svetih in vladah, še vendar niso s tem dejstvom zatajili naših načel. Saj to je itak le do konstituante.

Vkljub temu lahko brezobzirno vodimo vsak boj proti vladi, boj za naše pravice.

V boju za konstituante se bo pokazala tista večina, ki sedaj ne vlada v državi. Če bo po konstituantu kak socialist sedel v vladi, bo potem stvar pač povsem drugačna kot je sedaj. To se bo zgodilo le tedaj, ako bo stranka imela popolno jamstvo za svoje težnje. Ne smemo si prikrivati, da bode socialistični boj v novi državi hud. To nas pa ne sme plašiti. Boj krepi mišice in bistri razum.

Eno prednost imajo te novo ustanovljene države. Narodni so demokratičnega mišljenja. Četudi imamo sedaj vlado, ki je vse drugo prej kot napredna, še vendar ni s tem rečeno, da jugoslovanski narod ni demokratičen. Lažje bomo demokracijo dosegli, kot bi jo bili dosegli v stari Avstriji. Tudi srbski kmet je demokratičen.

Boj za izvedbo našega programa bo morda še hujši, kot je bil v stari Avstriji. Srbija je zelo opustošena, ker so tam barbarsko postopale nemške in avstrijske čete. Naš narod je reven. So pa tudi v Jugoslaviji dani predpogoji za izvojevanje proletarskega programa.

Vi železničarji ste se zbrali na konferenco in takoj prvokrat pokazali pravo pot za organizacijo. Vi ste prvi, ki ste si v Jugoslaviji ustanovili svojo centralno stanovsko organizacijo, ter jasno in določno začrtali pot. Prosil bi vas, da svoje socialistično prepričanje kar najbolj poglobite. Na drugi strani pa, da delujete najtemeljitejše za skupno stremljenje. S svojim delovanjem ste pokazali, da ste hoteli v svojo organizacijo združiti vse železničarje. Ker pa od druge strani nekateri tega niso hoteli, še ni prišlo do tega.

Taki močni organizaciji pač ni treba družiti se z Zvezarji in pri tem žrtvovati svoje ideale. Saj bodo treznejši morali sprevideti, da so storili velik greh, ker se niso pridružili splošni organizaciji.

Strokovna organizacija naj bo v prvi vrsti bojna organizacija. Vprašanje podpor naj bo v drugi vrsti, ter gre za organizacijo. Tudi če bi vam država, ki je pač prva poklicana, da skrbi za vas, odvzela ta bremena, bi še vseeno ne mogli in ne smeli opustiti svoje organizacije, ker je bojna organizacija.

Glejte pa, da ne bode železničarja, ki bi ne bil organiziran, če tudi ne pri vas, pa vsaj drugod. Vedno je boljše organiziran delavec, kot pa tak, ki sploh ni organiziran.

Tudi vsi naši sprotniki prav dobro vedo, da je za socializem sedaj najugodnejši čas. In da ga ne zamudimo, je treba, da posvetimo vse svoje moči agitatoričnemu in organizatoričnemu delu v prosep naših teženj in dosego naših ciljev.

Osemurni delavnik sprejet!

Včeraj je bila odobrena sledeča važna naredba na predlog sodr. A. Kristana celokupne vlade SHS v Ljubljani o uvedbi osemurnega delavnika v državnih, občinskih in zasebnih podjetjih tovarniškega značaja.

1.

Do časa definitivne zakonodajne ureditve se določuje delavni čas za vse obrtno-pomožno delavstvo zaposleno v državnih, občinskih ali pa zasebnih podjetjih tovarniškega značaja na 8 ur dnevno, to je v razdobju 24. ur. in sicer brez vračunanja potrebnih in v posameznih strokah običajnih delovnih odmorov.

2.

Morebitne spore o tem, ali ima podjetje tovarniški značaj ali pa ne, razsoja obrtna oblast 1. stopnje potem, ko je zaslišala obrtno nadzorništvo in trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani.

3.

Delavni čas se sme podaljšati preko te postavne izmere zgolj v takih slučajih, kadar na-

stopi nepredvidjena in neperijodično se ponavljajoča potreba, da ostane obrat v teku, in sicer preko mere, določene v §§ 1 in 4, se morajo tako dolgo, dokler ni odstranjena vsaka nevarnost za redni obrat. Vsak tak izjemen slučaj pa se mora naznaniti obrtni oblasti 1. stopnje.

4.

Razen tega sme obrtna oblast 1. stopnje dovoliti za posamezna podjetja ali pa tudi za posamezne oddelke obrata podaljšanje delovnega časa do največ 10 ur dnevno, in sicer največ za dobo 4 tednov. Take prošnje mora poklicana oblast rešiti v 3 dneh. Ako namerava podjetje po poteku te dobe znova zaprositi za podaljšanje dovoljenega roka, mora vložiti novo prošnjo na obrtno oblast 1. stopnje, ki sporazumno z obrtnim nadzorništvom v Ljubljani podaljšanje dovoli ali pa ne. V tem slučaju pa se dovolitev ne sme raztezati preko dobe 8 tednov. To velja zlasti za ona industrijska in obrtna podjetja, katerih propevanje je odvisno od lastnega časa. Ako se podaljša delovni čas preko 8 ur dnevno zgolj za 3 dni v enem mesecu, zadošča, da se to naznani obrtni oblasti 1. stopnje.

Naznanila po določenih §§ 3 in 4 se morajo vložiti tekom 48. ur na pristojno obrtno oblast. Z oddajo naznanila pošti, je predpisu zadoščeno.

5.

Določila §. 1 pa nimajo veljave, ako kolektivna pogodba določa delavni čas obrtnega pomožnega delavca za največ 48 ur tedensko. V tem slučaju smislom določil §§ 3. in 4. stopi na mesto 8 urnega dnevnega delavnika v obratu obični ali potrební delavni čas.

6.

Kot kolektivna pogodba smislom § 5. velja vsaka pogodba, ki jo sklene kakšno delavsko združenje (društva, organizacija) z enim ali večimi podjetniki, ali pa z organizacijo delodajalcev, ki uravnava obojestranske pravice in dolžnosti, izvirajoče iz delavnega razmerja, ali pa druge okolnosti, ki se nanašajo na službeno razmerje.

7.

Poverjeništvo za socialno skrb sme izjemoma dovoliti s posebnimi izvršilnimi naredbami podaljšanje delavnega časa v posameznih podjetjih. Vendar mora o tem preje zaslišati zastopnike delodajalcev in delavcev, katere imenuje samo. K seji je vabiti tudi zastopnika poverjeništva, ozir. državnih vladnih oddelkov za trgovino in industrijo, za javna dela in obrt, za narodno obrambo ter obrtno nadzorništvo.

8.

Določila te naredbe pa nimajo veljave glede tistih pomožnih del, ki se morajo opraviti, da se redni obrat začne ali pa konča (kuritev kotlov, snaženje, čiščenje in podobno).

9.

Nadure, ki jih mora opraviti obrtni pomožni delavec vsled podaljšanja delavnega časa je plačati najmanj za 50% višje kot pa ure normalnega delavnega časa. Ako je pogojeno akordno delo, velja kot izmera plačila za uro 48. del skupnega tedenskega zaslužka.

10.

Prestopki določb te naredbe se kaznujejo po kazenskih določilih obrtnega reda.

11.

Za dobo veljavnosti te naredbe izgubi moč § 96 a) obrtnega reda.

12.

Določila te naredbe stopijo v veljavo z dnem 15. januarja 1919.

Poročila o shodih.

Ljubljana. Dne 2. t. m. se je vršil v hotelu »Ilirija« dobro obiskan shod železničarjev. Sodr. Kopač je podal poročilo o delegacijskem zboru. Jasno in jedrnatost je razložil sklepe delegacijskega zbora, zlasti glede na povišanje članskih prispevkov. Z ozirom na to, da prevzame novo vodstvo, oziroma preosnovana organizacija, vse obveznosti napram članom dosežanje skupne organizacije, je bilo zvišanje nujno potrebno. Izhajamo iz tega stališča, da se članom nikakor ne more kratiti že pridobljenih pravic in da jim moramo nuditi to, kar jim je zajamčilo dosedanja skupna organizacija. Ker pa je sedanja preosnovana organizacija po številu članov manjša kot je bila prejšnja skupna organizacija, bo vsak trezno misleči uvidel, da je treba sredstev za izpolnjevanje prevzetih dolžnosti. Če torej hočemo ostati na višini in še dalje napredovati, je bil torej sklep delegacijskega zbora glede na povišanje članarine neobhodno potreben. —

Ker se je zatrjevalo, da so člani proti povišanju članarine, se je zahtevalo in izvršilo poskusno glasovanje glede na to vprašanje. In glej! Samo dve roki sta se dvignili kvišku proti zvišanju. Vsi drugi pa so **enoglasno glasovali za povišanje.** To glasovanje je torej vnovič potrdilo sklep delegatov na občnem zboru. Izpremembe glede pravic in dolžnosti članov so seveda prej ko slej pridržane občnemu zboru. Povdarjati pa se mora še posebej, da so bili vsi sklepi delegacijskega in občnega zbora sklenjeni soglasno.

Nekateri malodušni člani so trdili, da bo vsled povišanja članarine odpadlo mnogo članov. Dejstvo pa nas je poučilo o nasprotnem. Od občnega zbora sem je že pristopilo prav lepo število novih članov. En sam zaupnik jih je v par dneh nabral nad sto. Bojazen radi odstopa članov je torej neopravičena. To navajamo v povdarek vsem, da trezno razmišljajo. —

Sodrug Petejan je povdarjal potrebo enotnosti in složnosti v teh težkih časih, ki v njih živimo. Ako hočemo doseči boljše gnotno stanje, ako si hočemo tudi na železnicah uveljaviti osemurni delavnik, je treba, da trdno združeni napnemo vse sile v dosego naših ciljev.

Veliko ogorčenje nad železniško upravo je izbruhnulo na dan, ko so zborujoči slišali, kako železniško ravnateljstvo vohuni povsod in naravnost ukazuje popis mišljenja vsakega železničarja. Ako meni železniška uprava, da bo s takim postopanjem še nadalje po starem avstrijskem načinu tiščala železničarje ob tla, se kruto moti. Železničarji nikakor niso voljni še nadalje prenašati okrutnosti starega režima v novi, tako lepo nazvani »demokratični« državi. Svaka sila do vremena!

Ljubljana III. (uslužbenci cestnih železnic). Dne 3. t. m. pozno v noči se je v gostilni »pri Pfisterju« (nasproti remize) vršil ustanovni občni zbor krajevne skupine Ljubljana III. V prav sijajnem številu so se ljubljanski cestni železničarji vseh kategorij udeležili tega zborovanja. Pazno so sledili izvajanju raznih govornikov ter prav marljivo posegali v debato. Vsi navzoči so kakor en mož sklenili pristopiti »Splošni železničarski organizaciji za Jugoslavijo«. Takoj v prvem hipu se je priglasilo nad štirideset članov, drugi pa še pristopajo. Tudi cestni železničarji so iprevidele, da v takih razmerah ne morejo živeti še nadalje. Prišli so do spoznanja, da je le v slogi moč, in da bodo le z združenimi močmi in podpirani po svoji močni skupni organizaciji dosegli zboljšanje svojega gnotnega položaja. V svojem težkem boju za obstanek ne bodo več osamljeni. Z gotovostjo morejo računati na solidarno pomoč vsega zavednega delavstva. Pozdravljeni torej v naših vrstah za dosego naših skupnih ciljev po skupni poti!

Zborovalci so soglasno sprejeli predložena pravila ter izvolili sledeči odbor: Rudolf Bitenc, predsednik; Fran Erklauč, podpredsednik; Jernej Muhič, blagajnik; Ivan Bitenc, blagajnikov namestnik; Ivan Osvald, zapisnikar; Anton Suhar, Anton Zorman, preglednika računov; Ferdinand Grobin, Mihael Omerza, odbornika.

Dopisi.

Ljubljanski dnevnik »Jugoslavija« je prinesel dne 30. dec. 1918, pod zaglavjem »Vse za domovino« zelo značilen dopis iz železničarskih krogov, katerega prinašamo v celoti, da bodejo naši člani izprevideli kaj delajo »Zvezarji« za kulisami.

Uradni list št. 27 z dne 23. grudnia t. l. nas je za Božič presenetil z marsikatero dobroto, katerih bi ne bili deležni niti v stari, korupcije polni Avstriji. Smo bili v stari Avstriji res navajeni takole za Božič doživeti marsikatero razočaranje tako pri avanzma kakor pri remuneracijah slabega spomina, katere so doletele večinoma le podrepnike, renegate in stavitelje nemškega mostu do Adrije. A to je bilo. Pokopali smo staro Avstrijo z njenim birokratičnim in korupcijskim sistemom vred; upali smo, da z mlado Jugoslavijo tudi mi jamemo živeti novo življenje, življenje brez korupcije in brez protekcije. Toda žalibog bridko smo se varali v svojem upauju, ker dejanja in razna imenovanja nas poučujejo ravno o nasprotnem. Seveda »vse za domovino!«

»Za domovino« se je ustanovilo višje ravnateljstvo za promet; »za domovino« so se lepo poklicali v službovanje k višjemu ravnateljstvu za promet znanci in ožji tovariši, »za domovino« so se entre nous izvršila imenovanja pri ravnateljstvu državnih železnic, ne da bi se bila ta mesta popreje razpisala, kakor so to zahtevali in zahtevajo vsi železničarji. »Za domovino« so določevali stoličke kar pod roko, to je kaj udobno in prijetno, ali to diši po korupciji in to ni za domovino, to je samo za nekaternike, ki bi se radi usedli na gorko za »njih domovino«. S staro Avstrijo smo se otresli starega korupcijskega sistema, z mlado našo državo so gospodje ustanovili nov korupcijski sistem, ki je pa stokrat grši, kakor je bil oni v stari naši državi. Seveda to zopet »vse za domovino!«

Vprašamo se, ali nam je treba višjega ravnateljstva za promet? V nemški Avstriji so razpustili generalno ravnateljstvo avstrijskih železnic, mi pa ustanovljamo nova višja ravnateljstva za promet! Imamo ravnateljstvo državnih železnic, imamo poštno ravnateljstvo, imamo obratno nadzorstvo južne železnice, ki se namerava v kratkem času preosnovati v ravnateljstvo južne železnice SHS in imamo tudi železniško ministrstvo v Beogradu — čemu tedaj še višje ravnateljstvo za promet? Ali hoče biti Slovenija še vedno nekaj posebnega v zedinjeni Jugoslaviji? In to višje ravnateljstvo naj vodi in nadzira upravo in obrat državnih in zasebnih železnic ter pošte? Ja, čemu nam pa potem pravzaprav železniško in trgovinsko ministrstvo? Gospodje, ne smešite se z ustanovitvijo raznih višjih in najvišjih ravnateljstev! V stari Avstriji je vse klelo nad vsemogočimi višjimi nadzorstvi, ker so ista požrla velike svote, a koristi donajala prav malo ali pa nič. Naš davkoplačevalec se nam za take ustanove že vnaprej najlepše zahvali, saj čemu bi podpiral dihurja, »ki noč in dan žre knjige, od sebe pa ne da nobene fige«.

Vprašamo še, kdo je ustanovil to višje ravnateljstvo? Čemu? Zakaj? Kdo je dal dovoljenje? Narod, oziroma njegov zastopniki? Vlada — katera? Ministrstvo? Ali so se zbrali »bratci«, pa so si rekli: postavimo si šotore, ker dobro nam je tukaj biti. Samo obžalujemo, da čitamo med imeni tudi gospode, katere bi radi videli drugje, kjer bi mogli uveljaviti svoje znanje za pravo domovino. Ali pa hočejo gospodje »temi gospodi zakriti svojego nagoto?«

Nastane še vprašanje, kdo je imenoval gospode v višje ravnateljstvo? Narod? Njegovi zastopniki? Ministrstvo? Vlada — katera? Železničarji? Nj odgovora! Torej —!

In načelniki pri državnem ravnateljstvu? Kdo jih je imenoval? Samo eden ali cela vlada? Zakaj se je tako mudilo? Zakaj se ni mest razpisalo? Še v stari Avstriji so se mesta razpisovala in v mladi naši državi, ki hoče biti demokratična — pa ne! Ali je to demokratizem? Ali velja tudi tukaj geslo »vse za domovino?« »Zveza jugoslov. železničarjev« je na svojem izrednem občnem zboru sklenila, naj se vsa mesta razpišejo — in sedaj? Ali bo »Zveza« mirno prenesla to klofuto? Upamo, da ne! Naša vlada je svoj čas toplo pohvalila železničarje, da so oni največ pripomogli, da je šla razkropljena avstrijska armada tako hitro preko naše demovine, in za zaslužek jih naša narodna vlada sedaj prezira in jim imenuje načelnike, ne da bi železničarje vprašala, ne da bi dala železničarjem priliko kompetirati za vodilna mesta. Gospodje pri vladi, s takim ukrepanjem vzbujate le srd in črt. Zato, gospodje, roko na srce ter priznajte javno vaš demokratizem in razpišite vsa mesta, tudi že sedaj zasedena, ker le tako si pridobite naklonjenost vsega pošteno mislečega železničarstva, ker drugače zna iz vrst železničarjev zapihat taka burja, da bo odnesla marsikoga, ki misli, da sedj že na varnem. Proč s korupcijo! Demo-

kratizem naj zavlada! Tak demokratizem, kot ga danes prakticira poverjeništvu oziroma višje ravnateljstvo za promet, se more res zvati »vse za domovino«, namreč za »svojo«. In to obsojamo vsi! Nam dajte može, ki vedo, kaj so železnice in kakšno je njih delo; sinekur ne potrebujemo, teh smo siti že iz stare Avstrije!

Vestnik centrale.

Dne 28. pr. m. se je vršil v Mariboru ob obli udeležbi ustanovni občni zbor kr. skupine Maribor, »Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo«.

Centralni tajnik sodrug Kopač iz Ljubljane je v znešenih besedah orisal nov položaj, ki je nastal vsled poraza centralnih držav in ki je povzročil preustroj nekdanje železničarske organizacije za Avstrijo. Ne sovražstvo do nemških sodrugov nas je ločilo od Dunaja, marveč ta ločitev izhaja iz nujne potrebe. Z 31. decembrom se loči ta mogočna organizacija v Češko, Nemško, Poljsko, Slovensko in Italijansko samostojno organizacijo.

Dne 15. in 16. decembra 1918 se je vršila konferenca vseh delegatov starega društva, da si ustanovi novo železničarsko organizacijo za celo Jugoslavijo. Slovenci, Hrvatje in Srbi bodejo našli svoj spas v Splošni železničarski organizaciji za vso to obširno ozemlje države SHS. Dosedaj je bilo naše stremljenje proti Dunaju, danes je pa na Balkan. Najprvo si ustanovimo deželne organizacije, in ko je to izvršeno, združimo vse tri deželne organizacije v eno močno centralno organizacijo, ki bode predstavljala tako silo, da se bodejo morale upoštevati težnje železničarskega obojca. Vsled tega vas vabim na pristop in izgradbo te prepotrebne organizacije. Potem je govornik prečital in razlagal pravila. Za zvišek članarine na 4 K mesečno, so bili merodajni sledeči razlogi: a) Prejšnje centralno društvo za Avstrijo je štel 70.000 članov, tam je bila garancija sama po sebi dana; ali danes, ko bode novo ustanovljeno društvo štel komaj 7000 članov, je ta garancija nemogoča brez zviška.

Pa tudi upravni stroški so vsled visokih cen tiskovin in poštnine zelo narasli. Na kratko rečeno — zvišek je bil nujno potreben, da garantiramo starim članom vse pravice, ki so jih imeli v starem društvu.

Poročilo se je vzelo na znanje, nakar se je soglasno izvolil naslednji odbor:

Predsednik Gajšek Simon, nadsprevodnik, stanujoč Schaffnerg. 9; podpredsednika pa Lorgar Simon in Baš I.; blagajnika Drosk Josip in Bohak Viktor; tajnika Sterbah Jakob in Pilej J.; preglednika Slomšek Jernej in Majhen Martin; odborniki Križnik Edvard, Taruše Ivan, Šeruga I. in Pahernik I.

Po končani volitvi se je sodrug predsednik v imenu celega odbora zahvalil za zaupanje; apeliral je na solidarnost in pomoč vseh sodrugov in je zaključil to velevažno zborovanje.

Shod je dal tudi navodila odboru, da kdor ne pristopi društvu do koncem januarja t. l., se ga ne smatra starim članom, ampak novopristopivšim. Kdor se hoče toraj izogniti škodi, ta naj se podviza s plačilom.

Ustanovni občni zbor kr. skupine Ptuj »Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo« se je vršil v Ptuj dne 30. decembra ob obli udeležbi.

Sodrug Kopač je kratko obrazložil zgodovino razsula stare države, vsled česar je i za nas železničarje nastal povsem drug položaj. Dosedaj smo se zatekali k naši materi centrali, sedaj je ona za nas umrla, moramo si vsled tega ustanoviti lastno centralo in prevzeti samj vodstva naših organizacij. Naši »narodni bratci« pa opravljajo prej kot slej njih razdiralno delo in drviyo z vso naglostjo v propad. Spopolnimo naše vrste! Kolikor hujši je njih blazenje, toliko vztrajnejši bodi naš delo.

Poročilo so vzeli navzoči z burnim pritrditvjem na znanje. V odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi:

Predsednika sodruga Šegula Ivan in Podlaher Anton; zapisnikarja Mele Matija in Vučak Ivan; blagajnik Rozman Fran, Marenčič Anton; podtajniki Germ Matija za Ormož in Brenkovič Anton za proggo proti Pragerskemu; odborniki: Borovšak Ivan, Maier Herman, Menhard Josip, Princej Ivan, Čoh Ivan, Toplak Ivan, Kojc Fran in Hlupič Jurij.

Ob splošni zadovoljnosti se je izvršil občni zbor, le en sam nemški sodrug je imel še up, da bode Ptuj pripadal k Nemški Avstriji in, da bode treba potem zopet preosnovati komaj ustanovljeno

kr. skupino. Sodrugi Kopač mu je prečital pismo prejšnjega centralnega vodstva z Dunaja, v katerem nam naznanja, da Ptuj pripada Jugoslaviji in, da naj člani pristopijo Splošni železničarski organizaciji za Jugoslavijo.

Po kratkem nagovoru je sodrug predsednik zaključil ustanovni občni zbor. Vsi štari člani so pristopili nanovo ustanovljeni kr. skupini, izvzemši onih, ki odidejo v Nemško Avstrijo.

Pragersko. 31. decembra. Tudi pri nas smo preosnovili našo krajevno skupino v skupino »Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo«.

Naš vrli stari odbor je prevzel tudi v novem društvu vodstvo kr. skupine.

Člani se pa bodejo še z večjo vnemo lotili dela v procvit in blagor železničarjev ujedinjeni v Jugoslaviji.

Vestnik uprave.

V svrhu natančne evidence pozivljamo vse krajevne skupine in vplačevalnice, da nam **tako** pošljejo sezname svojih članov. V seznamih naj bo navedena članska številka, ime in posej člana, naslov (bivališče), kedar je pristopil, kedar je rojen in do kedar ima vsak član plačane svoje prispevke.

Skupine in vplačevalnice naj na novo numerirajo člane po vrsti od ene naprej in te številke naj potem ostanejo.

Temu pozivu se je dosedaj odzvalo le malo število skupin. Zaostale skupine in člane pozivljamo, da čim najprej vpošljejo omenjene sezname, ker sicer ne moremo jamčiti za točno poslovanje uprave.

Ves zaostanek, kar ga imajo skupine in vplačevalnice še obračunati, naj se pošlje denar in obračun centrali v Ljubljano, Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje. Na Dunaj se pošlje seznam semkaj poslanega denarja. Istotako kupone do vstevši meseca decembra 1918. Centrale na Dunaju in v Ljubljani bodeta potem med seboj obračunale.

Istotako naj se takoj pošlje centralni upravi v Ljubljano zneske, ki jih imajo skupine nabrane za Štokholmsko konferenco.

Članske knjižice, pole za obračun meseca januarja in nadalje, pristopne izjave kakor tudi stanovnice, potrdilne znamke in blagajniške knjige pošljemo vodstvom krajevnih skupin in vplačevalnic čimprej mogoče.

Da se prihrani na stroških za razpošiljanje strokovnega glasila, naj skupine in vplačevalnice naročajo dopošiljatev lista v zavojih in jih same razdeljujejo članom. Samo za tiste člane, ki se jim od tam ne more dostaviti lista, se bo tega še nadalje pošiljalo posamezno.

Da se olajša razdelitev, oziroma razpošiljatev tiskovin, naj krajevne skupine, katerim je možno, tekem januarja pošljejo k centrali kakega sodruga, ki bo tiskovine prevzel.

Obračune za mesec januar naj se izvrši tako, da bodo 10. februarja že pri centrali v Ljubljani.

Člani, ki najdalje do 10. februarja ne vplačajo svojih prispevkov, izgube vse svoje pravice. Ta ukrep je potreben, ker sicer ni možno izpolnjevati prevzetih dolžnosti napram članom.

Oklice. Stanovanjska mizerija v Ljubljani je velika. Centrala je sicer ustanovljena, nima pa potrebnih prostorov za točno funkcioniranje. Zato se je delegacijski zbor pečal tudi s tem vprašanjem. Sklenil je soglasno, naj se ustanovi železničarski dom. Ker pa zgradba stane mnogo denarja, se je na delegacijskem zboru sklenilo apelirati na železničarje, da povsod in ob vsaki priliki nabirajo prispevke za železničarski dom.

Pa ne le sami med seboj naj zbirajo železničarji prispevke za železničarski dom, temveč tudi med tistimi, ki so v stiku z železničarji in tudi med takimi, ki žive od železničarjev.

V prihodnji številki objavimo dosedanji uspeh nabiranja. Pa tudi nadalje bomo redno objavljali izkaz nabranih zneskov.

Ker potrdilne znamke za plačane prispevke še niso dogotovljene, naj blagajniki skupin in vplačevalnic potrjujejo prispevke v članskih knjižicah še po dosedanjem načinu s štampljami.

Prepis blagajniške knjige naj se nam vpošlje izvršen še na dosedanjih tiskovinah.

Železničarski koledar za leto 1919 je izšel. Razne tečkoče so letošnji koledar nekoliko zakesnile, a sedaj je dogotovljen. Opremljen je tudi

letos, kakor vsako leto, okusno, ter prinaša naslednjo vsebino: Koledar za leto 1919, vijakova vijuga, množilna razpredelnica, kolkovne lestvice, teža 1 kubičnega metra in 1 hektolitra, raztopilna stopnja nekaterih teles (kovin), rimske številke, inozemske denarne vrednosti v kronski veljavlj (pred vojno), stare in nove mere, poštna in brezovna tarifa, kdaj plača pošta odškodnino, organizacijski pravilnik, stoletnica Karla Marksa, tebi, utrinki, strokovne organizacije v Avstriji leta 1917, kaj nudi delavcem § 1154 b, nevarna griža, kdo plačuje prispevke za nezgodno zavarovanje, izdatki za izboljšanje materialnega položaja državnoželezniškega osebja od leta 1905 do konca leta 1918, nekaj važnejših dogodkov v svetovni vojni, koliko besed izgovori človek v svojem življenju, koliko je ena milijarda, beležke. — Posamezni koledar velja trdo vezan 2 K 50 vin., po pošti 10 vinarjev več. Organizacije dobe običajni popust. — Ker koledarja ne sprejema pošta, da bi ga mogli pošiljati po pošti, vabimo organizacije, in zaupnike, ki so ga naročili, da se zglase zanj v Ljubljani pri tajniku sodrugu Jožetu Kopaču.

Domače vesti.

Ker doslej še nismo dobili od vseh Skupin in vplačevalnic seznamov članov, vključno temu, da smo to že ponovno zahtevali, pošljemo to številko »Železničarja« vodstvom krajevnih skupin, odkoder ga bodo člani prejeli.

Zidan most. Po kratki bolezni nas je zapustil vedno zvesti sodrug Jože Koritnik. Bil je mnogo let član organizacije; skozi 47 let je zvesto služil južni železnici. Doživel je lepo starost 73 let in je še vedno opravljal službo kot nočni čuvaj. Bolan je bil le malo dni in kruta smrt nam ga je ugrabila. Seveda je njegovi bolezni tudi vojna pripomogla. 24. m. m. smo v velikem številu železničarjev in prijateljev na čelu tukajšnje železničarske godbe spremili našega Jožeta do hladnega groba. Po kratkem govoru sodruga Pečnika in gospoda postajenačelnika Jančarja smo se za vedno ločili od njega, ki nam pa ostane za vedno v spominu.

Zahvalim se vsem udeležnikom njegovega pogreba, da so se v kljub slabemu vremenu udeležili v tako lepem številu. Obenem izrekam v imenu vseh prijateljev in železničarjev najgloblje sožalje žalujoči ženi in vsem sorodnikom.

Pečnik, zaupnik.

Vojaške podpore. Ustavitev s 16. januarjem 1919. in prošnje za nova nakazila. Narodna vlada je odredila, da se s 15. januarjem 1919, začasno ustavi vsi nakazani prispevki za preživljanje in ameriške podpore. I. Kdor hoče izza 16. jan. 1919. nadalje prejemati prispevek za preživljanje, mora najkasneje do 15. januarja 1919. pri pristojnem davčnem uradu vložiti prošnjo, na kateri potrdita občinski in župni urad: 1. da je vpoklicanec še v vojaški službi narodne vojske, a ne v službi narodne straže, ali pa da se še ni vrnil iz ujetništva; 2. da je vzdrževatelj-vpoklicanec preživljal sebe in družino le z mezdnim zaslužkom, odnosno s svojo plačo; 3. a) da so svojci vpoklicančevi brez zaslužka in dohodkov. — ali pa b) da bi se navzlic svojim zaslužkom in dohodkom brez prispevka nikakor ne mogli preživljati. Prošnjam je priložiti dosedanje plačilne pole. Novi prispevki za preživljanje bodo znašali le 1 K 20 vin. oziroma 1 K dnevno, ako svojci, dasi je upravičenost docela dana, vendar niso povsem brez zaslužka in dohodkov. Ako pa so upravičeni svojci povsem brez zaslužka in dohodkov, potem znaša prispevek kot doslej 1 K 80 vin. oziroma 1 K 60 vin. dnevno. II. Kar velja o prispevkih za preživljanje, velja tudi za ameriške podpore. Potrdila na prošnjah morajo biti slična kakor pod točko I. omenjena. Da bi bila brez izplačila podpore podpirancu resno ogrožena prehrana, bosta morala občinski in župni urad pred vsakim izplačilom potrditi posebej. III. Svojci invalidov in preostali rodovinci padlih, vsled vojne umrlih ali pogrešanih vojakov, ki so doslej prejemali prispevke za preživljanje, bodo morali do 15. januarja 1919. vložiti pri pristojnem davčnem uradu prošnjo, da se jim nakaže naklonitev po zakonu z dne 28. marca 1918., drž. zak. štev. 119. IV. O prošnjah bodo razsojale nove komisije. Pri presoji upravičenosti in potrebnosti se bo rabilo strogo merilo. Zlasti se bodo ameriške podpore nadalje le izjemoma še nakazovale, ker je stik z Ameriko preko Basla v Švici že sedaj mogoč. Nove komisije bodo odločile tudi o vseh višjih primerih, v katerih so davčni uradi odklonili izplačilo vojaške podpore.

Razno.

Društva — pozor! V društvenih zadevah v mestu Ljubljani ni mestni magistrat pristojna oblast, temveč državno policijsko ravateljstvo, kateremu naj se pošiljajo vsa naznanila, ki jih predpisuje novi društveni zakon. (Gl. naredbo poverjenišva za notranje zadeve štev. 134 in 192!).

Tovarna za lokomotive na Reki. Tvrdba Whitehead in tov., ki ima na Reki in drugod velike tovarne za izdelovanje torped, namerava preosnovati svoje reške tovarne v tovarne za lokomotive jugoslovanskih dežel. To pa seve le v slučaju, da pripade Reka Jugoslaviji.

Letošnja svetovna letina v številkah. Po poročilih internacionalnega poljedelskega zavoda je znašala letina v Angliji, Kanadi, Indiji, Združenih državah, Španjski, Japonski, Egiptu in Tunisu okroglo 965 milijonov centov pšenice; letina ječmena je za 5,2 proc. večja kot lanska; ovsja je za 3,4 proc. manj. Letina koruze v Unli in v Kanadi je letos za 15,4 proc. manjša kot leta 1914. Enako je letos manjši pridelek krompirja.

Hujskanje in zahrbtnost se pojavljata v taki meri, da ni več lepo. Povsod nastopajo politični agitatorji, ki jim je bolj važen vsak kip, vsaka oseba, kakor pa delo za blagor človeštva, za socialne pravice, za enakopravnost, za bratstvo med narodi. Ta podla gonja političnih sleparjev, ki niso nikdar vprašali ali ima delavec zaslužek, ali more živeti, kaj je z delavskimi pravicami, nastopajo sedaj kot glasniki »svobodne« Jugoslavije in ščuvajo narod proti narodu, hujskajo na vojno itd. Prav nič se pa ne brigajo, kaj bodo delavci jedli, kaj oblekli. V Ljubljani se je celo vršil novega leta dan shod, na katerem sta govorila Smodej in dr. Müller ter ljuto napadala koroške socialiste. Listi o teh napadih niso poročali, ker se boje javnosti. Dokazuje nam pa to vso meščansko neodkritost, vso zlobnost in zadnji čas je, da delavstvo zavzame napram takim provokaterjem in frazerjem odločno stališče. Da, da, meščanske stranke so bile in ostanejo sovražnice delavstva! Tega ne smemo nikdar pozabiti!

Državnim železničarjem. Narodna vlada je v seji 30. decembra pr. l. sklenila, da se pripozna delavstvu državnih železnic priboljšek draginjski dckladi v znesku 1 K dnevno in zvišanje pripomočka za vsakega otroka 25 vin. dnevno, to počeni s 1. januarjem 1919. — Osobje državnih železnic prejme za novo leto podporo v znesku 50 odstotkov običajnih četletnih nabavnih zneskov.

V zmedah živimo pravzaprav danes. Nihče ne ve, kaj bo, kako bo, nihče ne motri bodočnosti z resnobnim očesom, marveč vse plava in plava, pa ne ve kam. Politično kričanje, hujskanje naroda proti narodu se nadaljuje kakor pred vojno. Le vladajoči krogi pri nas kakor tudi v sporazumu pretehtavajo, kako bi nas bolj uklenili, nas delavce, v suženjske verige. Čutimo to, vse to tajinstveno rovanje, emancipiranje in konsolidiranje meščanskih strank, nam že jasno dokazujejo, da imajo namen visoki gospodje iz krogov plemenitejšega razreda osredotočiti svoje moči in izolirati delavsko zastopstvo. To je opomin. Opomin, da bo delavstvo doseglo karkoli le potom internacionale. Socialistov niti na mirovni konferenci ne marajo. To je preziranje, a obenem dokaz, da mora hoditi proletarijat tudi vbodoče le po poti proletarskega boja. Kdor še ne vidi, je slepec in hoče menda čakati, da mu brutalna kapitalistiška pest izbije oči. Seveda, to ne bo šlo, ker proletarijat bdi!

Delodajalci se vedno prerekajo, koliko velja ena krona, ker bi dali radi svojim uslužbencem nekaj kronic več (!) plače. Krona je vsak dan manj vredna. V Zürichu dobiš za 100 frankov 306 kron in za 100 kron celih 14 in pol holandskih guldinarjev. Veliko, kaj ne da?

Potniki jemljejo na železnico preveč prtljage s seboj. V zadnjem času jemljejo potniki v osebne vozove toliko ročne prtljage s seboj, da so hodniki in posamezni oddelki prenapolnjeni, zato je revizija voznih listkov nemožna, je vstopanje in izstopanje potnikov zadržano oziroma ogroženo in vlaki morajo delati zamude. P. n. občinstvo se opozarja, da je dovoljeno vzeti v oddelek le toliko prtljage, kolikor ima prostora nad sedežem. Vsi hodniki, kakor tudi tla v oddelku, morajo ostati prosta. P. n. občinstvo naj v lastnem interesu pomaga vzdržati red in redn promet na naših železnicah.

Generalštabni podpolkovnik. O generalnoštabnem podpolkovniku Oskarju Leitnerju, poveljniku ljubljanske »Feldtransportleitung Nr. 9«, pripoveduje graški »Arbeiterwille«, ki razkriva razne

čednosti tega gospoda, med drugim sledeče: Ne-koč je pa napravil gospod generalštabni podpolkovnik naslednjo nesramnost, ki nam kaže obenem tudi različne razmere c. kr. Avstrije v najboljše luči. Podpolkovnik se je nahajal zopet na Hrvaškem, kjer je mnogo nakupil, samoobsebi umevno pod oficielnim praporjem, in je hotel blago z — njega vrednim — privatnim dobičkom prodati onim, ki bi ga kupili. Pri povratku v Ljubljano, je imel vlak, s katerim se je hotel vrniti, veliko zamudo, tako da je bilo gospodu podpolkovniku jasno, da ne dosepe do brzovlaka v Zidanem Mostu in enako ne še zvečer v Ljubljano. To temu lumparskemu verižnemu trgovcu ni ugajalo, kajti v Ljubljani ga je že težko pričakovala — mlada, ljubka deklica. Kaj bi bilo, če ne izpolni dane besede, da pride gotovo in bi tega »randevuja« ne bilo! Razen tega je pa bil ravno onega dne izvrstne volje, in kupčije . . . te so se vse tako obnesle! Deklica pa naj tudi ne upa zastoj na natančnost tega »generalštablerja«, kajti podpolkovnik Oskar Leitner, ki je spravil že toliko vagonov prešičev po vseh avstrijskih železnicah, kadar in kakor mu je ravno prijalo, pa naj ne spravi te malenkosti: 20 funtov v ljubke roke svoje drage? To ne bi bilo slabo! Hitro se odloči, kakor to zna vsak generalštabni častnik, hiti v neki hrvaški železniški štaciji k telefonu in telefonira kategorično v Zidan most: »Brzovlak mora počakati na vsak način na podpolkovnika Oskarja Leitnera, ta mora dospeti službeno zvečer kot poveljnik »Feldtransportleitung« v Ljubljano!« In, blagor ti — domovje moje Avstrija — takozvani brzovlak se je ustavil pokorno na Pozor! v Zidanem Mostu . . . Četrť ure, pol ure, tri četrť ure, petčetrť ure, poldrugo uro . . . Končno je dospel iz Hrvaške vlak z gospodom podpolkovnikom in brzovlak je smel oditi. Na stotine potnikov je čakalo obupno na odhod vlaka, čakalo poldrugo uro, le da ne bi bilo treba nekje v Ljubljani čakati neki puncu zastoj na c. kr. barabo pl. Generalštab. Ali ni res večno škoda za to krasno habsburško državo?

Krvavi izgredi v Berlinu. Iz Berlina poročajo dne 24. t. m.: Berlin je bil v ponedeljek zvečer in v torek dopoldne prizorišče krvavih izgredov, ki so zahtevali težkih in krvavih žrtev. Bili so to boji med vojaštvom, ki pa pravzaprav niso imeli niti političnega niti revolucionarnega značaja. Strašni poboji so bili le posledica divje napetosti, ki dandanes vlada med vojaki; so odmev grozne vojne, ki je strojno puško dvignila do moči. Kakor priča ves potek teh dogodkov, je nemogoče zvrčati krivdo na Spartakovce. Mornarjem, ki so bili porazdeljeni v ljudski mornarski diviziji, je bilo odrejeno straženje gradu. Zdi se, da so se pomešali med mornarje različni sumljivi ljudje, kajti straženje je bilo skrajno površno in dogajale so se velike tatvine in ropanja. Pruska vlada je zapovedala, da se imajo mornarji odstraniti z grada in da naj se kot varnostna četa sploh razpuste. To naj bi bil izvršil berlinski mestni poveljnik, večinski socialist Wels, katerega so radikalci izza zadnjih burnih dogodkov hudo napadali. — Mornarji so upravičeno zahtevali, da jim izplačajo 80.000 K zapadle mezde. Dejali so jim, da se zgodi to pod pogojem, ako zapuste grad. To so tudi storili, zapustili so grad in izročili ključ v državni pisarni. Nato je Barth Welsu telefoniral, da se izplača mornarjem mezda. Wels je odgovoril, da stori to le na povelje Eberta ali celokupne vlade. Ebert pa je bil odsoten. Ko so zastopniki mornarjev to zvedeli, so močno vznemirjeni zapustili poslopje. To je dalo povod izgredom v ponedeljek zvečer. Mornarji so aretirali in zaprli mestnega poveljnika, nakar so pričele posredovati gardne čete, ki so izzvale poulične boje. Slednjic se je posrečilo, da sta se stranki pogodili in da se je ustavilo poulično krvoprelivanje. Neznatni so bili pravzaprav vzroki, iz katerih so se izcimili ti berlinski izgredi, vendar so tirjali sedemdeset človeških življenj. Kdaj se konča strašna bratomorna vojna?

Direktna železniška zveza med Parizom in Bukareštom. Praga, 29. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovaški kor. urad poroča: Francosko vojaško odposlanstvo se je na Dunaju dogovarjalo s čehoslovaškim poslanikom Tusarjem in z rumunskim zastopnikom Isopescul-Greculom o direktni železniški zvezi med Parizom in Bukarešto. Dosežen je sporazum.

Angleške žene ženam bližnjih osrednjih držav. Angleška skupina internacionalnega »mirovnega« komiteja žena je poslala po amsterdamski centrali te zveze, ženam centralnih velesil depešo, v kolji pravi med drugim: Angleške zastopnice med-

narodnega mirovnega komiteta žena Vam pošljajo najsrčneje pozdrave in bodo delale skupno z Vami za pravični, trajni mir ter za obnovitev harmonije med narodi. Čutimo z Vami, ki Vas tare sedanja gospodarska kriza. Zahtevamo od naše vlade, da naj čimprej odpomore neznosnim prehranjevalnim razmeram v Srednji Evropi.

Znižani vozni listki na progi južne železnice. Tigovci in potujoče občinstvo sploh se opozarja na znižane vozne listke za brzo- ali osebne vlake poljubnega razreda z mesečno, trimesečno ali pa celoletno veljavo, ti pa le na daljino do petdesetih kilometrov na vseh progah južne železnice z izdatnim popustom. Tako na primer stane mesečni vozni listek I. razreda veljaven za vse postaje do Zagreba 170 kron, II. razreda 102 kroni in III. razreda 63 kron, trimesečni vozni listek trikrat toliko s pravico do neomejenega števila voženj, med tem ko stane ena vožnja v Zagreb 25 K 45 vin. v prvem, 15 K 15 vin. v drugem in 9 K 90 vin. v tretjem razredu. Listki te vrste se naročajo pri vseh blagajnah južne železnice. Prinesiti pa je treba fotografijo v vizitnem formatu. Listki se glasijo le na osebo in so neprenosljivi. Več o tem se izve pri vseh blagajnah.

Ne prenažite se! Vojna je izmodrila človeštvo; tako smo modrovali. Toda kakor dokazujejo dogodki v naši Sloveniji, to ni res. Vojna, vojna! kriče vsevprek kakor pred izbruhom svetovne vojne. Vprašanje pa je, ali je vojna pravo sredstvo v sedanjem času, ali je narodno hujskanje po velikih vojaških in gospodarskih katastrofi še aktualno in kam naj nas vodi vse to? Logično bi bilo, da se posamezni deli razpadle države pogode glede na začasne gospodarske odnose in meje ter predložijo potem sporna vprašanja mirovni konferenci, ker za vojno niso zmožni in vojne sploh treba ni. Razentega poginjamu bede in gladi, kar ne bi bilo treba, če bi živeli s svojimi sosedi v sporazumu. Dovede nas pa to hujskanje na vojno in proti sosednim narodom še v drugo nesrečo. Slovensko ljudstvo ni za vojno, zato se s to agitacijo pospešuje odpornost in anarhija, ki mora nastati, če ne nehajo »Šusteršiči« s tem svojim delom. Vemo tudi, da žele državice nekdanje Avstrije, da zasede ententa vse naše dežele, da vzdrži red. To se bo zgodilo, ker se narodi ne marajo med seboj pogoditi, marveč siti elementi le hujskajo, kakor so bili navajeni. Mi obsojamo to škodljivo delo, ker ni politično pametno in nas peha v daljše trpljenje. Obsojamo pa tudi vse častnikarsko rokovnjaštvo, ki se pričena zopet pri nas prav tako, kakršno je bilo pred vojno. Zato treznost, dokler ni prepozno, če ne, bo stopil narod prisiljen po razmerah na sodno tribuno. lj.

Beg nadvojvodskega vojnega dobičkarja. Nekaj dni nato, ko je zvedela javnost za vojnodobniškarske armadne dobave nadvojvode Leopolda Salvatorja, so javili listi, da se je podala njegova kriminalna Visokost z ženskimi člani njegove rodbine v spremstvu vdove nekakega nevtralnega diplomata v Švico. Posebno vagabundsko srečo je imela ta družba na svojem potovanju; seveda se je opremila z vsemi varnostnimi sredstvi, tako da je nemoteno dospela na svoj cilj. Pot jo je peljala z Dunaja preko Gradca v Trst, in od tam v Benetke. Njegova Visokost nadvojvoda se je vozil pod okriljem omenjene vdove republikanskega diplomata, ki ji je bil odkazan poseben voz, v katerega je lahko utihtopil visoki gospod vse svoje bogato premoženje v zlatu, ki bi se mu bilo sicer odvzelo.

Kongres čeških socialistov. Praga, 28. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslov. kor. urad poroča: Včeraj se je otvoril kongres čehoslovaške soc. dem. Navzoča sta bila ministra dr. Soukup, dr. Winter, kakor tudi 20 delegatov s Slovaškega. Kongresa se udeležujejo za Poljake Daszynski, za Slovence A. Kristan, za Italijane Pitoni, za Ukrajince Bezpokov iz Kijeva in dr. Knim, kot zastopnik židovske socialne demokracije. Poslanec Nemeč je povdarjal, da mora delavski proletarijat doseči svoje cilje brez nasilstva z delom in močno organizacijo. Slovaški socialisti so proklamirali — združenje slovaške socialistične organizacije s češko. Minister dr. Soukup je sporočil pozdrave ministra za zunanje stvari dr. Beneša in čehoslovaških socialistnih demokratov na Francoskem, Angleškem, v Ameriki, Nizozemski in Švici, ki so kljub temu, da so antimilitaristi, vstopili v čehoslovaško legijo. Dr. Šmeral in poslanec Pik sta poročala o taktiki češke socialne demokracije tekom vojne. Poslanec Pik je izjavil med splošnim odobravanjem, da nima nikdo najmanjšega povoda, dvomiti o neoskrnjem osebni časti dr. Šmerala, pri čemur sta si bivša nasprotnika

segla v roke. Med udeležniki kongresa je bila tudi predsednikova hči Alica Masaryk.

Češki sodrugi so v provizorični narodni svet Čehoslovaške republike poslali kot zastopnico tudi sodružno Frančiško Kolaříkovo in ker bodo v novo zakonodajno zastopstvo imele tudi ženske volilno pravico. ni izključeno, da pride v novi Čehoslovaški državni zbor še več žensk. Sodružica Kolaříkova se je agilno udeleževala zlasti gibanja tobačnih delavk in delavcev. Zdi se, da drugie znajo bolje ceniti sodelovanje žensk kakor pa v naši Jugoslaviji.

Imperializem je povsod enak. Skoro pet let smo govorili o imperializmu in ga obsojali na vse pretege. Imeli smo prav menda, ker je imperialistična pohlepnost povzročila vojno in vse velike grozovitosti. Svetovne vojne je konec. Oddahnili smo se in se nadejali, da bo sedaj konec morije in drugih grozovitosti in uničevanja narodnega imetja in blagostanja. Toda ne! Evropski polom se razseda in v njegovem območju se neti in hujska, zbuja k novim vojniam. V notranjosti držav se razvijajo boji, ki ga netijo politični špekulanti popolnoma po nepotrebem. Očitajlji smo dr. Šusteršiču vojno hujskanje pred leti in danes imamo zopet celo vrsto takih Šusteršičev, ki kot neresni ljudje, ki ne znajo presojati položaja, bljujejo narodno sovraštvo med ljudstvo. Mi smo bili vedno za sporazum med narodi. Sporazum bi pa bil sedaj najbolj potreben, ko poginjamo bede, glada, zakaž le s sporazumom bi se ta vprašanja čimprej ugodno rešila. Zaradi naše politike smo naravnost bojkotirani, dasi vemo, da ni v naših močeh, da bi premagali s praznimi frazami svoje sosede. Vršila se bo mirovna konferenca, dokler se ta ne vrši, pa bi morale nove državice napraviti vsaj premirje in protinokupcijske dogovore. Kam nas vodi sedanja meščanska politika, ni popolnoma gotovo, toda mogoče je le dvoje: v popolno anarhijo ali pa do tega, da zasede ententa vse naše dežele. In zasede jih v prvi vrsti Italija. Naj se ne varajo razni hujskači! Narod, ljudstvo ni za vojno. Ta moment je važen.

Za železničarski dom

so prispevali: Sodrugi Bartl Pohar 50 kron, dr. Rozina 50 kron, Friderik Žnidaršič 20 kron, zbirka do 31. decembra 766 kron. Skupaj 886 ron.

Nadaljnji izkazi sledijo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna

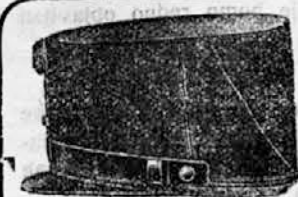
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županištva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd.

Stereotiplija. Litografija.

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica.

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.